

La batalla per la BBC. Aproximació al debat polític sobre el servei públic de radiodifusió al Regne Unit (2014-2016)

*The battle for the BBC. An approach to the political
debate on public service broadcasting
in the UK (2014-2016)*

Firma convidada

Josep Gifreu¹
Catedràtic emèrit del Departament de
Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, Barcelona.
josep.gifreu@upf.edu

La batalla per la BBC. Aproximació al debat polític sobre el servei públic de radiodifusió al Regne Unit (2014-2016)

The battle for the BBC. An approach to the political debate on public service broadcasting in the UK (2014-2016)

RESUM:

La BBC ha vist renovada la seva continuïtat com a servei públic de radiodifusió (PSB) al Regne Unit per a un nou període d'onze anys (2017-2027). La concessió de la nova Charter fou precedida per una intensa batalla política sobre els termes de la renovació i el futur de la BBC. El debat polític i cultural sobre la BBC suscità una exemplar participació de sectors polítics, acadèmics, professionals i socials, així com un gran interès internacional per la rellevància de la corporació. Aquest article pretén acotar els grans temes del debat, els actors i els principals resultats de la reforma imposada pel Govern conservador, i també alguns elements d'incertesa i preocupació, tant per a la llegendària independència de la BBC com per a la seva capacitat de mantenir els seus estàndards de competència en els nous mercats globals de l'era digital.

PARAULES CLAU:

BBC, Royal Charter, radiodifusió, mitjans públics, producció audiovisual, polítiques de comunicació.

The battle for the BBC. An approach to the political debate on public service broadcasting in the UK (2014-2016)

La batalla per la BBC. Aproximació al debat polític sobre el servei públic de radiodifusió al Regne Unit (2014-2016)

ABSTRACT:

The BBC has seen its continuity as a public broadcasting service (PBS) in the United Kingdom renewed for a further period of eleven years (2017-2027). The granting of the new Charter came about in the wake of an intense political battle over the terms of the renewal and future of the BBC. The political and cultural debate about the BBC provoked admirable participation from political, academic, professional and social groups, as well as international interest on account of the relevance of the corporation. This article aims to delimit the major issues of the debate, the actors and the main outcomes of the reform imposed by the Conservative government. It also highlights a number of elements of uncertainty and concern in relation both to the legendary independence of the BBC and its ability to maintain its competitive standards in the new global markets of the digital age.

KEYWORDS:

BBC, Royal Charter, broadcasting, PSB, audiovisual production, communication policies.

1. Introducció

La BBC (British Broadcasting Corporation) va inaugurar les seves emissions com a servei públic el dia 1 de gener de 1927, ara ha fet noranta anys, després de la concessió de la primera Royal Charter (Carta Reial de 20 de desembre de 1926). Les successives renovacions de la Charter han permès la continuïtat de la corporació fins a la que ha estat vigent entre 2007 i 2016. La Charter de 2006 fou complementada amb un Agreement o acord establert entre el secretari d'estat de Cultura i la BBC. L'acord transferia limitades funcions de supervisió a l'Ofcom (Office of Communications), l'autoritat audiovisual i de comunicacions creada el 2002 i regulada per la Communications Act de 2003.

El procés de discussió de la nova Charter es tancà definitivament amb la publicació, el 15 de desembre de 2016, de la Charter que establia la renovació de la llicència a la BBC per un període d'onze anys, de 2017 a 2027.

La renovació de la Charter de 2007 suscità un interès extraordinari en les instàncies del Govern conservador, presidit per David Cameron, i també entre empresaris, professionals, experts, acadèmics, artistes i intel·lectuals relacionats amb el camp del periodisme i de l'audiovisual, així com entre amplis sectors de la cultura i la societat civil. Per exemple, el 2015, davant l'anunci per part del Govern de la imminent publicació del Llibre verd sobre la BBC, el diari *The Guardian* (14 juliol 2015) encapçalava la seva crònica amb aquest títol: «The battle for the BBC».

La batalla pel control de la principal institució comunicativa i cultural del Regne Unit tenia en el secretari d'estat del departament de Cultura, Mèdia i Esports (DCMS), John Whittingdale, el líder més actiu de la dreta conservadora, disposat a aprofitar la renovació de la Charter per reduir dràsticament la dimensió i la influència de la BBC. Després de les eleccions generals de maig de 2015, Cameron, molest per la cobertura de la campanya que havia fet la BBC, nomenà Whittingdale secretari de Cultura perquè, havent presidit la Comissió de Cultura de la Cambra dels Comuns des de 2005, havia manifestat una actitud molt crítica envers la BBC. Un cop nomenat Whittingdale, el diari conservador *The Telegraph* (11 maig 2015) revelava la intenció del nomenament amb aquest títol: «Tories go to war with the BBC».

Poc després de la formació del nou Govern conservador, la publicació del Llibre verd sobre la BBC (juliol de 2015) aclaria quina era la posició del Govern en el debat ja obert feia temps sobre el futur de la corporació. El mateix Whittingdale, com a president de la comissió parlamentària corresponent, el febrer anterior havia impulsat i aprovat el report *Future of the BBC*, una mena de memoràndum de com havia de procedir el debat públic sobre la nova BBC.

Durant els tres anys previs, el debat sobre la BBC havia pres ja una dimensió considerable no només per la imminència de la renovació de la Charter, sinó també per altres raons, com ara: alguns sonats escàndols interns a la institució (el cas més famós és el del presentador i reiterat abusador sexual d'adolescents Jimmy Savile);

les mesures dràstiques de reducció d'ingressos que el ministre d'Hisenda, George Osborne, aplicà a la BBC (reducció de 630 milions de lliures corresponents a l'alliberament del cànon als majors de setanta-cinc anys), i, no menys importants, determinades crítiques de sectors polítics per a la cobertura esbiaixada de les campanyes dels dos referèndums, el de la independència d'Escòcia i el del Brexit.²

2. Antecedents i context

La BBC és el principal servei PSB (*public service broadcasting*) o servei públic de radiodifusió del Regne Unit. Comparteix funcions de servei públic amb les cadenes comercials ITV1, Channel 4 i Channel 5, que també tenen obligacions de PSB en els termes requerits en les respectives llicències concedides per l'Ofcom (Office of Communications) i per les quals obtenen una part no menyspreable del cànon. D'acord amb la Communications Act de 2003, l'Ofcom ha determinat un conjunt de finalitats i de característiques que configuren el caràcter del servei públic de radiodifusió.

L'activitat central de la BBC és oferir serveis gratuïts de ràdio, de televisió i en línia, finançats públicament, a les llars i als consumidors del Regne Unit. El finançament d'aquests serveis procedeix de la taxa o cànon (*licence fee*) per llar amb televisor de 145,50 lliures l'any. El volum total de finançament dels serveis de la BBC per al 2016 era de 3.740 milions de lliures, distribuïts entre els tres mitjans d'aquesta manera: 2.370 milions per als vuit canals de televisió i els diversos serveis (locals i de les tres nacions: Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord); 653 milions per als onze programes de ràdio per a tot el Regne Unit i els quaranta locals i de les tres nacions (a més de 254 milions per al BBC World Service), i 200 milions per als serveis en línia i els interactius.³

Les dades de 2016 corresponents a la recepció dels canals i programes de la BBC, així com de les expectatives del públic britànic envers la seva (en termes col·loquials) Auntie Beeb eren molt positives, i expressaven un suport indiscutible al manteniment d'un servei independent i universal. Arran de la consulta oberta pel Llibre verd, la BBC realitzà una enquesta pròpia amb més de quaranta mil respostes. Algunes xifres significatives: el 85 % donaven suport als objectius de la BBC d'educar, informar i entretenir; el 56 % deia que volien més ofertes de la BBC i només un 7 % en volien menys; el 81 % volien una BBC independent del Govern i dels polítics; el 73 % afirmaven que la BBC ofereix continguts i programes d'alta qualitat; el 60 % reconeixien que els seus continguts són distintius, i dos terços opinaven que la BBC havia de continuar desplegant els seus serveis a través de les noves plataformes en línia.⁴

A part de l'alta acceptació interna al Regne Unit que continuaven produint les múltiples activitats de la BBC, a nivell internacional el seu prestigi i influència també

són indiscutibles. De fet, la BBC és l'únic operador públic mundial amb un volum d'inversió en producció de continguts audiovisuals comparable als grans operadors privats: les dades del 2015 la situaven en tercer lloc, amb 2.900 milions de dòlars (2,9) d'inversió en aquest àmbit, per darrere de Sky Europe (7,5) i de Netflix (4,9), i per davant d'Amazon (2,6), Discovery (2,5), HBO (2,0), ITV (1,6) o ProSiebenSat.1 (1,1) (Wescott, Teoh i Marchello, 2016).⁵

D'altra banda, el debat polític sobre el futur de la BBC i la renovació de la Charter 2017-2027 s'han de situar en el marc d'un procés polític intern marcat especialment per tres esdeveniments de gran rellevància: la celebració del referèndum per la independència a Escòcia (18 de setembre de 2014), les eleccions generals (7 de maig de 2015) i la celebració del referèndum pel Brexit (23 de juny de 2016).

3. Episodis de la batalla

El gran debat sobre el futur de la BBC es concentrà durant els anys 2015 i 2016, per bé que durant el 2014 abundaren ja les intervencions no oficials a favor o en contra de determinades reformes que, per exemple, el mateix director general, Lord Hall, o un editorial de *The Observer* (12 juliol 2014), avançaven com a oportunes. Un tema substancial a plantejar era el del finançament i la continuïtat de la taxa universal per tinença de televisor (*licence fee*), enfront de les veus que la volien substituir per la subscripció. El tema meresqué una important confrontació al web d'*Open Democracy* (OD), amb la posició pro cànon de dos articles de l'alt directiu de la corporació James Heath, i la contrària, del productor i president d'OD, David Elstein.⁶

Des del punt de vista institucional, el debat públic sobre la BBC es desplegué i evolucionà conforme a set moments o episodis principals, que es poden sintetitzar en el cronograma que resseguim a continuació.

1. *Desembre 2014: l'Ofcom fa públic l'informe de revisió del PSB entre 2008 i 2013.* Es tracta de l'informe sobre el conjunt del sistema de servei públic de radiodifusió (PSB) dels últims sis anys al Regne Unit. L'informe obria un període de consulta (amb quinze preguntes) sobre les conclusions que aportava. Moltes de les preguntes s'interessaven per les perspectives de viabilitat del sistema PSB en un entorn de crisi econòmica, de canvis tecnològics i de nous hàbits de consum. El període de consulta es tancava el 26 de febrer de 2015. Totes les respostes van ser publicades al web de l'Ofcom. El BBC Trust va contestar amb un extens document (BBC Trust, 2015) en què defensava el sistema PSB com el millor «engine» del Regne Unit per a la creació de contingut original (entorn del 80-85% de la inversió), del qual la BBC presentava el 40%. L'Ofcom publicava l'informe definitiu el 2 de juliol, un cop avaluades les respostes a la consulta (Ofcom, 2015a).

2. *Febrer 2015: report de la Comissió de la Cambra dels Comuns sobre el futur*

de la BBC. Abans de tancar la consulta de l'Ofcom, la Comissió de Cultura, Mèdia i Esports de la Cambra dels Comuns, presidida per John Whittingdale, va fer públic una mena de memoràndum sobre el procés que havia de seguir el debat general sobre els termes de la nova Charter i el futur de la BBC (House of Commons Culture, Media and Sports Committee, 2015). En un to molt crític, el document defensava una «smaller BBC». Establia les grans línies polítiques que després seguirien les preses de decisió del Govern, com per exemple: acceptar com a mal menor el manteniment de la taxa de llicència, però obrint la via de la subscripció per al futur; la supressió del BBC Trust i de les seves funcions d'autoregulació; la intervenció d'un regulador extern; la creació d'un consell per a la governança de la institució; una major transparència dels comptes auditada pel National Audit Office, etc.

3. *Juliol 2015: Llibre verd sobre la revisió de la Charter de la BBC i nova consulta.* El ministeri DCMS (amb el nou secretari d'estat, John Whittingdale) fa públic el Llibre verd (DCMS, 2015) sobre la renovació de la Charter en què planteja dues qüestions de fons en relació amb el mercat de l'audiovisual: si la BBC tenia un impacte positiu o negatiu en el mercat i si la presència de la BBC reduïa o no la competència comercial. Les preguntes de la consulta s'agrupaven en quatre grans àmbits: 1) el perquè de la BBC: si havia de continuar, com hauria de ser en els pròxims anys, i els seus valors, missió i finalitats; 2) finançament: el model de finançament, àrees de finançament protegit, relació qualitat-preu, eficiència i comercialització; 3) escala i abast de la BBC: què fa i què hauria de fer, les audiències a servir, el rol a exercir en relació amb el sector mediàtic i creatiu, i 4) governança: com avaluar el model de govern de la BBC, opcions de reforma i qüestions principals a abordar.

4. *Setembre-octubre 2015: resposta de la BBC a les grans qüestions del Llibre verd.* La BBC, en resposta al Llibre verd, publicà tres informes, encapçalats per una intencionada reinterpretació de les seves sigles com a «British, Bold, Creative» ('britànica, audaç, creativa'). El primer document (BBC, 2015a) es pot considerar com el «BBC Strategy Paper» i es desplega en tres parts corresponents a la posició de la BBC en relació amb el present, el futur i el seu finançament. El segon (BBC, 2015b) proposa una línia innovadora de gran abast com és el projecte «BBC Studios», una productora de continguts, filial de la BBC, amb capacitat d'oferir programes i continguts televisius a la mateixa BBC i a altres operadors interns o internacionals. I el tercer (BBC, 2015c) responia a cada un dels grans temes plantejats al Llibre verd. Per precisar l'abast de l'impacte de la BBC sobre el mercat audiovisual, la direcció va encarregar a la consultora independent KPMG (2015) un informe econòmic. La seva principal conclusió fou que, a partir de les diverses anàlisis econòmiques examinades, no hi havia proves clares que l'activitat de la BBC comportés una reducció significativa de la competència i, en canvi, hi havia clares evidències de la incidència de la BBC en el creixement del mercat audiovisual. Encara a l'octubre, el BBC Trust va fer pública una resposta «oficial» i més elaborada a les qüestions plantejades pel Llibre verd (BBC Trust, 2015). Poc després, el director general, Tony Hall, feia un important discurs a Cardiff, en el qual avançava l'acord sobre un regu-

lador extern (Hall, 2015). Requerit pel Govern, l'Ofcom es pronuncià favorablement, bé que amb certes reserves, sobre la proposta dels «BBC Studios».

5. *Març 2016: Informe Clementi*. Informe pretesament independent, encarregat pel ministre Whittingdale i presentat al Parlament pel mateix ministre. Seria la base de les principals línies de canvi recollides al Llibre blanc sobre la nova Charter. Sir David Clementi, antic vicegovernador del Banc d'Anglaterra, elaborà el seu informe tenint en compte les respostes al Llibre verd (en total, 192.000) i consultes específiques a representants dels diversos sectors (Clementi, 2016). Prèviament, el ministre havia encarregat un informe a O&O (2016) sobre l'impacte en el mercat audiovisual de les activitats i els serveis de la BBC en televisió, ràdio i serveis en línia, amb la intenció de justificar una «smaller BBC». Aquest informe econòmic plantejava pros i contres d'aplicar mesures de reducció de la BBC, per bé que alertava sobre l'impacte negatiu que tindrien sobre la inversió en continguts, especialment els originals, no només en la BBC sinó també en els canals comercials del PSB.

6. *Maig 2016: Llibre blanc sobre el futur de la BBC*. Presentat al Parlament pel secretari d'estat, Whittingdale, el Llibre blanc (DCMS, 2016), que recollia en substància les propostes de l'Informe Clementi, marca les línies polítiques de la reforma de la BBC, tal com recollim en el quadre següent.

7. *Setembre 2016: presentació al Parlament dels esborranys de renovació de la Charter i de l'Agreement*. La nova ministra Karen Bradley presentava els esborranys de la Charter i de l'Agreement (Draft Royal Charter i Draft Framework Agreement) al Parlament, i feia constar que establien les polítiques del Llibre blanc, el qual constituïa «the culmination of the largest public consultations ever». Els esborranys havien de ser debatuts a les dues cambres centrals, com també als parlaments d'Escòcia, d'Irlanda del Nord i de Gal·les. Un cop aprovats, el Govern els havia de presentar al Privy Council per entrar en vigor l'1 de gener de 2017. Llavors, s'obria un període de transició fins al 3 d'abril per adoptar les reformes que implicaven els

- Renovar la Charter per a onze anys, de 2017 a 2027, per tal de desvincular-la del cicle polític, i revisar els ingressos pel cànon cada cinc anys, per garantir l'estabilitat del finançament.
- Crear un consell únic de govern de la BBC (que substitueixi l'anterior estructura bicéfala dels governadors i del BBC Trust), amb sis membres nomenats pel Govern i vuit nomenats per la BBC.
- Fer de l'Ofcom el regulador independent extern de la BBC.
- Incrementar el nivell del cànon (*licence fee*) a fi que la BBC pugui continuar oferint continguts d'alta qualitat per a totes les audiències.
- Obrir a la competència la provisió de continguts de la BBC, excepte en notícies i afers d'actualitat, i acceptar els plans de creació de «BBC Studios».
- Situar el caràcter distintiu (*distinctiveness*) en el cor de la BBC, tant pel que fa al conjunt de la programació com a cada un dels programes i serveis.
- Establir mecanismes de major transparència, i especialment en remuneracions personals superiors a 450.000 lliures esterlines.
- Assegurar que la BBC presti l'atenció deguda a les necessitats de les nacions i regions del Regne Unit.

Les recomanacions clau del Llibre blanc de la BBC

nomenaments del Consell de Govern i les noves responsabilitats de l'Ofcom. En el darrer procés del debat parlamentari, els canvis en els dos esborranys foren insignificants. Finalment, el 15 de desembre de 2016, el Govern publicava els textos definitius de la Charter i de l'Agreement.

4. El debat civil sobre la BBC

L'intens debat públic sobre la renovació de la Charter i el futur de la BBC suscità, al costat del procés pròpiament polític i institucional, l'interès de diversos col·lectius professionals i una gran mobilització d'estudis, d'avaluacions i d'intervencions des de diverses entitats acadèmiques, mediàtiques i cíviques. Sense cap pretensió d'exhaustivitat, però pel seu interès i exemplaritat, relacionem aquí en ordre cronològic algunes de les intervencions que aportaren elements especialment qualificats al debat públic.

Obria la fase prèvia del debat un informe encarregat pel BBC Trust, el 2013, a un equip d'investigadors de la Journalism School de la Universitat de Cardiff. L'informe, sota la direcció de Mike Berry (2013), pretenia rebatre un estudi anterior de Latham (2013), que defensava un biaix d'esquerres en les notícies de la BBC. L'equip de Cardiff despleguà un extens estudi comparatiu de les notícies de 2007 i 2012 dels principals canals de la BBC per comprovar si hi havia hagut canvis substancials en el tractament i el pluralisme de la informació. La conclusió era que la BBC continuava mantenint una amplitud de mires molt més notable que ITV o Channel 4, i que, per contra, tendia a oferir «una visió del món conservadora, euroescèptica i pro negocis», i no pas d'esquerres.

A principis de 2014, el prestigiós Reuters Institute for the Study of Journalism de la Universitat d'Oxford feia públic un important estudi sobre l'eventualitat d'una reducció de la BBC. El títol resultava provocatiu: *What if there were no BBC Television? The net impact on UK viewers*. Dirigit per Patrick Barwise i Robert G. Picard (2014), l'estudi examinava diferents escenaris de futur, i la seva conclusió general era contundent: la reducció de la BBC era totalment desaconsellable no només per al bé del servei públic, sinó també per a la bona salut de tot el sistema audiovisual britànic.⁷

La campanya entorn del referèndum d'Escòcia tingué també una repercussió específica en la controvèrsia sobre el posicionament de la BBC i sobre la mateixa estructura de la corporació. Robertson (2014), de la Universitat de West Scotland, dirigí una anàlisi de continguts dels informatius de quatre canals en la campanya i la conclusió respecte de la BBC era que, lluny de mantenir una posició neutral, s'havia decantat obertament contra la independència. Beveridge (2014), professor de la Universitat de Sàsser, sostenia que, fos quin fos el resultat, la BBC hauria d'adoptar una estructura descentralitzada i federalitzant. El professor Schlesinger

(2016) recordava la històrica demanda de més autonomia a Escòcia per a la BBC i es preguntava quina mena d'autonomia preveuria la nova Charter (tenint en compte que allí hi ha la Scottish Television, STV, que pertany al Canal 3 d'ITV, regulada com a PSB, a més de BBC Alba).

Els resultats de les eleccions generals de maig de 2015 i la formació del nou Govern de Cameron propiciaren el nomenament de John Whittingdale com a secretari d'estat de Cultura, amb l'encàrrec evident de controlar el procés de renegociació de la Charter. La premsa interpretà que el nomenament d'aquest ministre equivalia a declarar la guerra a la BBC. Però alguns autors crítics, com Barlow (2015), advertien que els *tories* havien de voler conservar la BBC tal com era, ja que, de fet, el Board, els directors i l'equip directiu dels informatius eren conservadors, i la institució, nacionalista i econòmicament eficient, per bé que calia afrontar les pressions del magnat Murdoch en pro de la privatització de parts de la BBC.

La publicació del Llibre verd (juliol 2015) suscità una àmplia controvèrsia sobre l'abast de la «guerra» que el Govern conservador volia dur a terme contra la BBC. Elstein (2015) defensava que s'havia produït un pacte entre la BBC i els *tories*, i viceversa. Una veu especialment qualificada, l'editora de *The Economist*, Anne McElvoy, escrivia un article a *The Guardian* en què plantejava que, tot i les virtuts de la BBC, no era il·legítim de debatre sobre el seu abast i finançament. Però hi afegia que «Lilliputians» (els *tories*, amb Whittingdale al capdavant) i «Gargantuans» (els que propugnen l'expansió de la BBC per fer front a gegants com Netflix o Apple) s'havien de trobar en un punt d'equilibri.⁸

Oberta la gran consulta del Llibre verd, la plataforma *Open Democracy* engegà una campanya pròpia entre els seus lectors perquè aportessin idees creatives a la nova BBC. La campanya es titulà «100 bold ideas the BBC can use to fight back» ('100 idees audaces que pugui usar la BBC per defensar-se'). El conjunt d'aportacions fou recollit un any després en el llibre editat per Seth-Smith, Mackay i Hind (2016). L'interès de la consulta i del debat desbordà l'àmbit britànic, com posà de manifest, per exemple, un *post* de la investigadora d'Oslo Gunn Enli (2016) sobre l'impacte del debat de la BBC en els països nòrdics, en què manifestava el seu desacord amb la decisió de reduir l'especificitat del servei públic al seu caràcter distintiu.

Al costat dels informes de la BBC («British, Bold, Creative») en resposta a la consulta del Llibre verd sobre si el seu impacte era perjudicial per al mercat, diferents veus es pronunciaren sobre el tema. Destaca aquí el *post* de l'economista i assessora de Jeremy Corbyn Mariana Mazzucato (2015), que refutava de forma rotunda les acusacions que la BBC reduïa el mercat audiovisual i proposava línies de potenciació de les seves activitats. Cal remarcar també una publicació de l'Institute for Public Policy Research, amb més de trenta col·laboracions molt crítiques envers les polítiques dels conservadors respecte de la BBC, sota la coordinació de Mathew Lawrence i Nigel Warner (2015). L'influent *The Guardian* publicava un editorial a finals de novembre (23 novembre 2015) amb un títol ben explícit: «The Guardian

view on the BBC: a contract with the people, not the government». El diari feia costat a Tony Hall, director general de la BBC, que en un discurs a Cardiff havia defensat que la millor garantia de la independència de la corporació era un regulador extern.

La publicació de l'Informe Clementi a començaments de 2016 i, sobretot, la del Llibre blanc (*A BBC for the future: a broadcaster of distinction*, maig de 2016) van generar una gran quantitat de comentaris i crítiques per part de reputats acadèmics. El professor Steven Barnett (2016a, 2016b), de la Universitat de Westminster, replicà amb dos articles molt crítics contra les posicions del Govern, que, al seu parer, pretenien «arruïnar» la BBC. El professor Des Freedman (2016), del Goldsmiths (Universitat de Londres), detectava un ampli ventall de problemes en el Llibre blanc en relació amb la seva independència, el finançament, l'avaluació del biaix per l'Ofcom, el lideratge en les TIC, etc. Per la seva banda, els professors Peter Lund, de la Universitat de Leicester, i Sonia Livingstone, de la London School of Economics, plantejaven dubtes sobre si la BBC seria prou «segura» sota la regulació exclusiva de l'Ofcom.⁹

Possiblement, el més lúcid i ambiciós document generat arran del debat cívic i acadèmic sobre el futur de la BBC sigui el report final d'una àmplia mobilització de reflexió i participació a càrrec d'un equip acadèmic del Goldsmiths, dirigit pels professors Des Freedman i James Curran des de finals de 2015. El treball final, titulat *A future for public service television content and platforms in a digital world*, es dedica a examinar com hauria de ser la televisió de servei públic en una nova ecologia de continguts i plataformes en l'actual era digital. La sèrie de recomanacions finals del document (Freedman *et al.*, 2016) són dignes de ser considerades més enllà de la renovació de la Charter. En una línia similar, l'escriptora Becky Hogge (2016) argumentava la necessitat que la BBC liderés la nova esfera pública digital.

Després de la publicació de la Draft BBC Charter i Agreement (15 de setembre de 2016), quan els acords polítics de fons estaven presos i eren inamovibles, encara un duríssim escrit de Lord David Putnam i de Des Freedman (2016) insistia en les mancances i els perills que aquesta renovació de la Charter representava per a la BBC i el futur del servei públic.

5. Renovació o nou règim?

La nova Charter i el nou Agreement estableixen, efectivament, la renovació de la BBC com a ens central del PSB britànic per al període 2017-2027. No obstant això, el nou marc juridicopolític imposat per la majoria conservadora mostra la voluntat d'una àmplia reforma de la BBC, sobretot pel que fa al control per part del Govern i del nou regulador extern, l'Ofcom. Alguns observadors han considerat la renova-

ció com un autèntic nou règim de relació entre el Govern i la corporació. El fet que la nova Charter no entri en vigor fins al dia 1 d'abril i prevegi un període de transició de tres mesos («Schedule: Transitional Arrangements») confirma l'amplitud de la reforma. Coneguts els termes de la renovació, el debat sobre la nova BBC es concentrà en alguns aspectes essencials de la reforma. Entre les diverses veus crítiques sobre els canvis introduïts, destaca el document elaborat per la National Union of Journalists (2016), el sindicat de periodistes del Regne Unit i d'Irlanda del Nord, que agrupa uns trenta mil professionals. Exposem a continuació alguns dels interrogants que queden plantejats en la reforma establerta per la Charter.

Una «missió» impossible? La nova Charter introdueix una definició de la «missió» de la BBC, inexistent en les anteriors, amb possibles limitacions per a les seves prestacions. El text de l'article 5 diu: «The Mission of the BBC is to act in the public interest, serving all audiences through the provision of impartial, high-quality and distinctive output and services which inform, educate and entertain». La rellevància d'aquesta «innovació» fou àmpliament criticada per diversos comentaristes (Tambini, 2016; Puttnam i Freeman, 2016; NUJ, 2016), especialment per les implicacions de les avaluacions que pugui fer l'Ofcom de la «imparcialitat» i del caràcter «distintiu» de determinats programes i serveis de la BBC.

Independència editorial? La BBC és una de les institucions periodístiques de més prestigi per la seva independència editorial i una de les que genera més confiança tant al Regne Unit com arreu del món a través del World Service. Ara, el grau d'independència editorial de la nova BBC es posa en dubte, malgrat la declaració solemne de l'article 3.1, ja que aquesta mateixa declaració queda subjecta al punt 2 del mateix article, que supedita l'exercici de la independència a les previsions restrictives de la Charter, de l'Agreement i de qualsevol altra llei. Una de les previsions més contundents és la de la clàusula 67 de l'Agreement («defence and emergency arrangements») i especialment del seu paràgraf 4, que atorga plena capacitat al Govern per interferir i exercir la censura en les activitats de la BBC.¹⁰

L'Ofcom, regulador totpoderós? Per primera vegada en la història de la BBC, s'encomanen a l'Ofcom les tasques de regulador extern de les activitats de la corporació. Haurà de regular tres grans àrees: els estàndards dels continguts, la supervisió de les obligacions imposades per la Charter i l'avaluació de l'impacte de les activitats de la BBC en el mercat. L'Ofcom, organisme fins ara centrat en la concessió de llicències i la regulació de les condicions de la competència, haurà d'assumir també competències en nous àmbits relacionats amb l'avaluació de continguts, serveis, programació o reclamacions, cosa que implica una àmplia reforma de l'Ofcom (Freedman, 2016; Lund i Livingstone, 2016; NUJ, 2016). Reforma que el mateix Ofcom ha d'establir a través de l'«Operating Framework», una mena de protocol de les regulacions previstes respecte de les activitats de la BBC. Les noves disposicions sembla que donen carta blanca a l'Ofcom per supervisar i interferir en totes les activitats de la corporació, fins al punt que, en cas de conflicte d'interpretacions, la BBC ha de complir els dictats de l'Ofcom, com estableixen diversos arti-

cles (com el 20 o el 49).¹¹ Del conjunt de disposicions se'n pot inferir una clara subordinació de la BBC a l'Ofcom.

Independència del Consell? El govern de la BBC correspon al Consell (BBC Board), que es compon de catorze membres, amb deu membres no executius i quatre membres executius. Dels deu membres no executius, el Govern nomena el president i quatre membres elegits en representació de les quatre nacions (Anglaterra, Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord). Els altres cinc membres no executius són nomenats pel Consell i els quatre executius, per la BBC, inclòs el director general, que haurà de tenir la conformitat del Govern. El sindicat de periodistes NJU (2016) lamentà que el Consell no incorporés cap representant del personal de la corporació i que el nomenament dels membres no executius no fos decidit per òrgans independents del Govern i de la BBC. Els dubtes sobre la independència d'aquesta poderosa estructura de governança de la BBC respecte del Govern i de l'Ofcom eren objecte de preocupació per al NJU i altres actors i observadors. En concret, el nomenament del president del Consell era d'una rellevància extrema pel poder que aquesta figura adquireix en la nova estructura de govern de la BBC i també en el procés de nomenament dels membres no executius (Puttnam i Freedman, 2016).

Caràcter distintiu dels continguts? La missió que la Charter atribueix a la BBC per primer cop és oferir a tots els públics prestacions i serveis «imparcials, d'alta qualitat i distintius» amb l'objectiu d'informar, educar i entretenir. D'acord amb la definició de la mateixa Charter (art. 63), el caràcter distintiu (*distinctiveness*) de continguts i serveis significa que els de la BBC han de ser «substancialment diferents» als d'altres proveïdors del PSB tant en *prime time* com en el conjunt, i tant en televisió, com en ràdio com en línia.¹² Aquest nou requisit exigít a tota la programació i serveis de la BBC és vist per determinats observadors com una espasa de Dàmocles sobre l'autonomia, l'abast i la sostenibilitat de la corporació. El terme *distinctiveness* és com el nou mantra (Barnett, 2016b), repetit, per cert, més de deu vegades en el Llibre blanc des del seu mateix títol (*A BBC for the future: a broadcaster of distinction*). Com es mesura el caràcter distintiu de continguts i serveis de la BBC? Aquí, l'Ofcom pot tenir una missió impossible (Tambini, 2016; Enli, 2016). Tambini opinava irònicament que, atès que li serà impossible de fer-ne un concepte regulador, els de la BBC ja deuen estar brindant amb xampany...

Producció i expansió? A mitjan 2015, la BBC proposà la creació d'una subsidiària, BBC Studios, dedicada a la producció separada de continguts audiovisuals. Aquesta nova estratègia de producció audiovisual de la BBC i les seves funcions tradicionals com a operadors de ràdio, televisió i en línia fou àmpliament explicada i argumentada en el seu segon document de resposta al Llibre verd, titulat *BBC Studios: Strengthening the BBC's role in the creative industries*. La proposta pretén desplegar el potencial creatiu i productiu del «talent» acumulat a la BBC, i explotar-ne els beneficis per tal de beneficiar les audiències i millorar les fonts de finançament pròpies. Per això, li cal també una estratègia de comercialització tant a l'interior del Regne Unit com de cara al mercat global.¹³ Aquesta ambiciosa inicia-

tiva del servei públic generà inquietud en diversos sectors per com podia afectar la competència. La BBC arribà a un acord amb el sector de productors independents PACT a propòsit del projecte «BBC Studios». L'Ofcom es pronuncià favorablement sobre la proposta de «BBC Studios», però amb reserves sobre l'impacte en la competència.

6. Conclusions

1. El procés de renovació de la Charter de la BBC generà al Regne Unit un renovat i *ampli consens polític i social* sobre la necessitat de continuar sostenint la institució com a emblema central de la seva identitat i cultura. Més enllà de les controvèrsies puntuals i de les posicions contrastades en el debat públic, al final, Govern, partits, líders d'opinió i la majoria de la societat civil valoren positivament l'existència d'un servei públic de referència com ha estat i volen que continui sent la BBC. Per això, la nova Charter estableix la continuïtat de la BBC per a onze anys més (2017-2028) i en garanteix un finançament estable a través del cànon.

2. Els termes de renovació de la Charter no només suscitaran un *intens i extens debat públic* entre els principals actors polítics i mediàtics del Regne Unit. En el debat s'involucrà també una representació significativa de la societat civil (empresaris, professionals, acadèmics, intel·lectuals, artistes, usuaris, etc.). El debat s'articulà i es realimentà a través de tres àmbits de deliberació diferenciats i complementaris: l'àmbit pròpiament polític, especialment protagonitzat per les negociacions entre Govern i BBC; el derivat de les consultes públiques a tots els interessats (Ofcom, Llibre verd i BBC Trust), i el conjunt d'aportacions i valoracions des de la recerca i l'opinió d'experts, de professors i de professionals sobre el futur de la BBC.

3. La renovació de la llicència permet al Govern conservador de David Cameron d'imposar uns termes de renegociació que impliquen un *canvi de model en l'estructura de govern de la BBC* respecte de l'anterior Charter. Els canvis operen sobretot en dos fronts: la regulació i supervisió externa de les activitats de la corporació i una àmplia capacitat de control per part del Govern. Més que una renovació, alguns observadors crítics han titllat la nova Charter de canvi de règim. De fet, el període de tres mesos de transició per posar en marxa els nous requeriments de la Charter sembla corroborar la magnitud del canvi.

4. La regulació i la supervisió de la BBC, que per primer cop en la seva història seran externes (fins ara les assumia el BBC Trust), corresponen a l'Ofcom. L'Ofcom esdevé l'*òrgan fiscalitzador suprem* de les activitats i del rendiment de la BBC. L'Ofcom no només haurà d'avaluar l'impacte de les activitats i els serveis de la BBC en relació amb la competència, sinó també sobre aspectes fonamentals i qualitius com la imparcialitat, la qualitat, el biaix editorial o la *distinctiveness* dels canals, programes i serveis de la corporació. La subordinació de la BBC a l'Ofcom preocupa

els sectors professionals. L'encàrrec pressuposa una reforma important del mateix Ofcom i suscita dubtes sobre la tan lloada independència editorial i creativa de la BBC.

5. La nova Charter adjudica un *gran marge d'intervenció i de control del Govern* sobre la corporació. Els punts més determinants són els següents: l'establiment dels termes d'un *agreement* (acord general) favorable al control del Govern; el nomenament del president del totpoderós Consell (BBC Board), a més de quatre representants de les nacions i del vistiplau al director general; la distribució del fons del cànon, i la censura sobre determinats continguts.

6. Un nou i *totpoderós Consell de Govern (BBC Board)* adquireix un poder extraordinari en la governança de la corporació. Amb una composició fàcilment influenciable pel Govern, el Consell és integrat per catorze membres. Deu membres són no executius (polítics), inclòs el president; quatre són càrrecs executius (inclòs el director general), i no hi ha cap representant dels treballadors. Previ procés de selecció, el president i els quatre representants de les nacions són nomenats pel Govern. Però pertoca al president i a aquests consellers de nomenar, al seu torn, els altres cinc membres no executius. El Consell té la màxima responsabilitat en les estratègies empresarials, les decisions editorials i creatives i el rendiment de comptes a l'Ofcom i a l'Auditoria.

7. *Limitacions a la independència editorial i creativa.* Tant la Charter com l'Agreement proclamen solemnement la independència de la BBC en tot allò previst en la seva missió i finalitats públiques, especialment pel que fa a les seves decisions editorials i creatives. Però, tot seguit, l'article 3.2 estableix que tot això està condicionat a les previsions de la Charter, de l'Agreement i «de qualsevol altra llei». A part d'aquestes limitacions, molts comentaristes i professionals han destacat també les derivades de nous conceptes com el d'«imparcialitat», la *distinctiveness* i l'impacte en la competència, requeriments que haurà d'avaluar l'Ofcom i que poden entorpir i reduir el marge d'acció i creació en tots els àmbits on la BBC ha demostrat ser la institució dels operadors de servei públic més reconeguda al món. En definitiva, la gran qüestió pendent a partir de la reforma serà com s'ubicarà la «nova» BBC en la «guerra» entre els gegants mundials de la producció i la distribució de l'audiovisual. 🗨️

Notes

1 Adreça de correspondència: Josep Gifreu. Roc Boronat, 138. E-08018 Barcelona, UE.

2 Des dels sectors favorables a la independència d'Escòcia s'acusà la BBC de mantenir posicions no neutrals sinó clarament antiindependentistes (Robertson, 2014; Jones, 2016). També en relació amb el Brexit, segons alguns analistes la BBC hauria adoptat de fa temps una posició euroescèptica (Berry, 2013) i hauria fallat clarament a l'hora d'informar de les conseqüències més rellevants del Brexit (Cox, 2016).

3 El 2016, les activitats de radiodifusió de la BBC comprenien una gran varietat de serveis en televisió, en ràdio i en

línia. En televisió, oferia vuit canals per a tot el regne (BBC One, BBC Two, BBC Three, BBC Four, BBC News Channel, BBC Parliament, CBBC i CBeebies), diversos serveis locals en quinze regions i una programació especial per a cada una de les tres nacions (Escòcia, Gal·les i Irlanda del Nord), a més de dos canals en llengua no anglesa (S4C en gal·lès i BBC Alba en gaèlic). En ràdio, la BBC oferia deu canals per a tot el regne, cinc en analògic i digital (Radio 1, Radio 2, Radio 3, Radio 4 and Radio 5 Live), cinc només en digital (1Xtra, Radio 4 Extra, Radio 5 Live Sports Extra, BBC 6 Music i Asian Network), a més de quaranta estacions locals i diversos serveis especials per a Gal·les, Escòcia i Irlanda del Nord; també oferia el prestigiós BBC World Service per a l'exterior. Els serveis en línia, limitats als usuaris del Regne Unit, comprenien un portal <www.bbc.co.uk> amb múltiples ofertes d'actualitat (notícies, esports, el temps, etc.), el servei a la carta en televisió i ràdio (iPlayer), a més d'oferir en difusió simultània (*simulcast*) tots els seus canals de televisió i ràdio.

14 BBC Trust (2015). La conclusió de la resposta del BBC Trust al Govern es pot resumir amb aquestes declaracions: «Our research has made it clear that the public want to keep the BBC as a universal, popular, entertaining and publicly funded institution. We therefore make clear our opposition to those ideas that the public do not support – in particular for a narrower, subscription-funded BBC».

15 T. WESTCOTT; K. LING TEOH; M. MARCHELLO (2016), *Worldwide TV production: plugging into a multiscreen marketplace* [en línia], Canes, MIPTV/MIPCOM, <http://www.my-mip.com/RM/RM_MIPWORLD/2016/resource-centre/documents/miptv-mipcom-ihs-worldwide-tv-production-white-paper.pdf?v=636110772156296904> (Consulta: 15 de setembre 2016).

16 Els dos articles de James Heath foren publicats el 14 i el 15 de juliol a *Open Democracy* amb els títols respectius de «Why the licence fee is the best way to fund the BBC» i «Why subscription isn't the best way to fund the BBC». La rèplica contundent de David Elstein a la mateixa plataforma el 30 de juliol ho deia tot en el títol: «The 40 lies the BBC tells about subscription». Mesos després, el mateix Elstein hi insistiria amb l'article «Lose the licence fee, abolish the Trust» (OD, 26 febrer 2015).

17 Les conclusions de l'informe Barwise & Picard (2014) per a un escenari sense la BBC eren en síntesi aquestes quatre: el volum d'ingressos del total de la indústria televisiva molt probablement aniria a la baixa, per bé que no es podia precisar en quin grau; la inversió total en continguts es reduiria entre un 5 i un 25%; la inversió en continguts originals britànics baixaria entre un 25 i un 50%, i l'impacte sobre els espectadors variaria, però la majoria patiria una reducció tant en «choice and value for money».

18 «The BBC is not undergoing involuntary euthanasia». *The Guardian* (19 juliol 2015). Disponible en línia: <<https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jul/19/bbc-licence-fee-dispute>>.

19 Les raons dels seus dubtes es poden resumir en aquest paràgraf: «In short, Ofcom has proved itself well equipped to conduct market impact assessments in its role as an economic regulator, and it has a good record in evaluating complaints against broadcasters in relation to the Broadcast Code. However, it is less clear that Ofcom will be able to ensure the BBC meets its public service obligations, including the new requirement directly to engage the public as citizens as well as consumers».

10 El text de la clàusula 67.4 no deixa lloc al dubte. Estableix textualment: «The Secretary of State may give the BBC a direction in writing that the BBC must not broadcast or otherwise distribute any matter, or class of matter, specified in the direction, whether at a time or times so specified or at any time».

11 L'article 20, que tracta de les funcions del Consell de la BBC, estableix en el seu darrer paràgraf (8) que ha de donar compliment a les demandes i els requeriments de l'Ofcom sobre les activitats de la BBC i de les seves subsidiàries i, en cas de conflicte, diu expressament: «Where it appears to the Board that there is a conflict between their obligations under this Charter, the Framework Agreement and the Operating Framework with any request or decision made by Ofcom, the Board must comply with the request or direction made by Ofcom».

12 El text exacte de la definició de l'article 63 de la Charter és com segueix: «“distinctive output and services” means output and services, taken as a whole, that are substantially different to other comparable providers across each and every UK Public Service both in peak time and overall, and on television, radio and online, in terms of (a) the mix of different genres and output; (b) the quality of output; (c) the amount of original output produced in the UK; (d) the level of risk-taking, innovation, challenge and creative ambition; and (e) the range of audiences it serves».

13 El document argumenta que la BBC realitza programes en una varietat de gèneres que cap altra companyia de producció iguala i que BBC Studios vol aprofitar aquest llegat i assegurar una producció amb «l'ADN de la BBC». La proposta vol ser una «resposta estratègica» al context canviant de l'oferta televisiva, però no s'aplicarà a tots els continguts originats dins la corporació; en concret, la corporació retindrà tots els programes informatius (News) i

els del departament d'afers d'actualitat (*current affairs*), un àmbit que requereix especialment la supervisió editorial dels responsables de la BBC. La proposta comprèn tota la xarxa de departaments de producció que avui formen part de la BBC televisiva (drama, comèdia, entreteniment, esdeveniments en directe, programes factuais i musicals).

Bibliografia

- BARLOW, T. (2015). «Why the Conservatives should be fighting to keep the BBC exactly as it is, and why they won't». *Open Democracy* [en línia] [Londres]. <https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/63475/PSB-statement.pdf> [Consulta: 5 octubre 2016].
- BARNETT, S. (2016a). «Four ways John Whittingdale could wreck the BBC». *The Conversation* [en línia] [Londres: The Conversation Trust] (9 maig). <<https://theconversation.com/four-ways-john-whittingdale-could-wreck-the-bbc-58812>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- (2016b). «The BBC White Paper is a recipe for a long-time decline». *Open Democracy* [en línia] [Londres] (13 maig). <<https://www.opendemocracy.net/ourbeeb/steve-barnett/bbc-white-paper-recipe-for-long-term-decline>> [Consulta: 22 novembre].
- BARWISE, P.; PICARD, R. G. (2014). *What if there were no BBC Television? The net impact on UK viewers* [en línia]. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. Oxford University. <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/What%20if%20there%20were%20no%20BBC%20TV_0.pdf> [Consulta: 5 octubre 2016].
- BBC (2015a). *British, Bold, Creative. The BBC's programmes and services in the next Charter* [en línia]. Londres, 7 setembre. <<https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/reports/pdf/futureofthebbc2015.pdf>> [Consulta: 14 octubre 2016].
- (2015b). *BBC Studios: Strengthening the BBC's role in the creative industries* [en línia]. Londres, 17 setembre. <http://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/reports/pdf/bbc_studios_2015.pdf> [Consulta: 15 octubre 2016].
- (2015c). *British, Bold, Creative. The BBC's submission to the DCMS's Charter Review public consultation* [en línia]. Londres, octubre. <http://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/reports/pdf/bbc_charter_review_dcmsreview_october2015.pdf> [Consulta: 15 octubre 2016].
- BBC Trust (2015). *Response to the Department for Culture, Media and Sport's Charter Review consultation* [en línia]. Londres, octubre. <http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/charter_review/dcms_response.pdf> [Consulta: 20 octubre 2016].
- BERRY, M. (2013). «Hard evidence: how biased is the BBC?». *The Conversation* [en línia] [Londres] (23 agost). <<http://theconversation.com/hard-evidence-how-biased-is-the-bbc-17028>> [Consulta: 20 novembre 2016].
- BEVERIDGE, R. (2014). «Yes or no, broadcasting in Scotland should change towards independence». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres]. <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2014/05/09/yes-or-no-broadcasting-in-scotland-should-change-towards-independence>> [Consulta: 12 octubre 2016].
- CLEMENTI, D. (2016). *A Review of the Governance and Regulation of the BBC*. «Informe Clementi», presentat al Parlament pel secretari del DCMS. Londres. <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/504003/PDF_FINAL_20160224_AM_Clementi_Review.pdf> [Consulta: 3 desembre 2016].
- COX, D. (2016). «The case is building for an end to BBC 'balance'». *Open Democracy* [en línia] [Londres] (6 juliol). <<https://www.opendemocracy.net/ourbeeb/david-cox/case-is-building-for-and-end-to-bbc-balance>> [Consulta: 20 novembre 2016].
- DCMS (2015). *Green Paper: BBC Charter Review. Public Consultation* [en línia]. Londres, juliol-octubre. <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/445704/BBC_Charter_Review_Consultation_WEB.pdf> [Consulta: 12 octubre 2016].
- (2016). *A BBC for the future. A broadcaster of distinction. White Paper* [en línia]. Presentat al Parlament pel secretari d'estat. Londres, maig. <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/524863/DCMS_A_BBC_for_the_future_linked_rev1.pdf> [Consulta: 3 octubre 2016].
- ELSTEIN, D. (2015). «The BBC's deal with the Tories: and the Tories' deal with the BBC». *Open Democracy* [en línia] [Londres]. <<https://www.opendemocracy.net/purbeeb/david-elstein/bbc%E2%80%99s-deal-with-tories-and-tories%E2%80%99-deal-with-bbc>> [Consulta: 12 octubre 2016].

- ENLI, G. (2016). «The Nordic experience demonstrates why 'distinctiveness' downgrades the debate about the BBC». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres: LSE]. <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2016/04/19/the-nordic-experience-demonstrates-why-distinctiveness-downgrades-the-debate-about-the-bbc/>> [Consulta: 3 octubre 2016].
- FREEDMAN, D. (2016). «Decoding the BBC White Paper». *Inform's Blog* [en línia] [Londres] (13 maig). <<https://inform.wordpress.com/2016/05/13/decoding-the-bbc-white-paper-des-freedman/>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- FREEDMAN, D. [et al.] (2016). *A future for public service television content and platforms in a digital world* [en línia]. Londres: Goldsmiths. <<http://futureoftv.org.uk/report/>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- HALL, T. (2015). «Why the BBC's independence is the best guarantee of its creative freedom». *Open Democracy* [en línia] [Cardiff]. <<https://www.opendemocracy.net/ourbeeb/tony-hall/bbc-s-approach-to-creativity>> [Consulta: 25 octubre 2016].
- HOGGE, B. (2016). «How the BBC can create a better digital public sphere». *Open Democracy* [en línia] [Londres] (19 juliol). <<https://www.opendemocracy.net/ourbeeb/becky-hogge/how-bbc-can-create-better-digital-public-sphere>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- HOUSE OF COMMONS CULTURE, MEDIA AND SPORT COMMITTEE (2015). *Future of the BBC. Fourth Report of Session 2014–15* [en línia] [Londres]. <<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201415/cmselect/cmcmds/315/315.pdf>> [Consulta: 28 setembre 2016].
- JONES, E. (2016). «Five reasons why we don't have a free and independent press in the UK and what we can do about it». *Open Democracy* [en línia] [Londres] (18 desembre). <<https://www.opendemocracy.net/uk/ed-jones/five-reasons-why-we-don-t-have-free-and-independent-press-in-uk-and-what-we-can-do-about>> [Consulta: 10 gener 2017].
- KPMG (2015). *An economic review of the extent to which the BBC crowds out private sector activity* [en línia]. Report encarregat per BBC Trust. Londres. <http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/charter_review/annex_b_market_impact.pdf> [Consulta: 22 octubre 2016].
- LATHAM, O. (2013). *Bias at the Beeb? A quantitative study of slant in BBC online reporting* [en línia]. Londres: Center for Policy Studies. <<https://www.cps.org.uk/files/reports/original/130814102945-BBCBiasOliverLathamfc.pdf>> [Consulta: 3 octubre 2016].
- LAWRENCE, M.; WARNER, N. (ed.) (2015). *The BBC's Future. Charter Renewal and Beyond* [en línia]. Londres: Institute for Public Policy Research. <http://www.ippr.org/files/publications/pdf/BBCs-future_Nov2015.pdf?noredirect=1> [Consulta: 11 novembre 2015].
- LUND, P.; LIVINGSTONE, S. (2016). «Is the BBC safe in Ofcom's hands?». *Open Democracy* [en línia] [Londres] (20 juny). <<https://www.opendemocracy.net/ourbeeb/sonia-livingstone-peter-lunt/is-bbc-safe-in-ofcom-s-hands>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- MAZZUCATO, M. (2015). «The future of the BBC: the BBC as market shaper and creator». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres: LSE]. <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2015/10/14/the-future-of-the-bbc-the-bbc-as-market-shaper-and-creator/>> [Consulta: 3 octubre 2016].
- NATIONAL UNION OF JOURNALISTS (2016). *NUJ Briefing: Lords debate new BBC Charter* [en línia]. Londres, octubre. <<file:///Downloads/nuj-bbc-charter-briefing-oct-2016.pdf>> [Consulta: 28 desembre 2016].
- OFCOM (2015a). *Public Service Broadcasting in the Internet Age. Ofcom's third Review of Public Service Broadcasting* [en línia]. Londres, 2 juliol. <https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/63475/PSB-statement.pdf> [Consulta: 3 novembre 2016].
- (2015b). *BBC content production options. Ofcom's advice to the Secretary of State for Culture, Media and Sport* [en línia]. Londres, 23 desembre. <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/broadcast/reviews-investigations/tv-production-sector-review/BBC_Content_Production_Options.pdf> [Consulta: 3 novembre 2016].
- OLIVER & OHLBAUM ASSOCIATES LTD AND OXERA CONSULTING LLP (2016). *BBC Television, radio and online services: An assessment of market impact and distinctiveness* [en línia]. Londres: Department for Culture, Media and Sport, febrer. <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/504012/FINAL_-_BBC_market_impact_assessment.pdf> [Consulta: 10 novembre 2016].
- PUTTNAM, D.; FREEDMAN, D. (2016). «Home but not dry: reflections on the draft BBC Charter and Agreement». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres: LSE] (19 setembre). <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2016/09/19/home-but-not-dry-reflections-on-the-draft-bbc-charter-and-agreement/>> [Consulta: 28 desembre 2016].

JOSEP GIFREU

- ROBERTSON, J. (2014). «BBC bias and the Scots referendum - new report». *Open Democracy* [en línia] [Londres]. <<https://www.opendemocracy.net/ourkingdom/john-robertson/bbc-bias-and-scots-referendum-new-report>> [Consulta: 25 octubre 2017].
- SCHLESINGER, P. (2016). «Whither public service broadcasting in Scotland?». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres: LSE]. <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2016/01/28/whither-public-service-broadcasting-in-scotland/>> [Consulta: 25 octubre 2016].
- SETH-SMITH, N.; MACKAY, J.; HIND, D. (ed.) (2016). *Rethinking the BBC*. *Public media in the 21st century*. Londres: Commonwealth Publishing. <<https://www.opendemocracy.net/our-beeb/niki-seth-smith/re-shaping-britain-must-include-bbc>> [Consulta: 28 desembre 2016].
- TAMBINI, D. (2016). «Is it possible to regulate broadcasting for 'Distinctiveness'?». *Media Policy Project Blog* [en línia] [Londres] (juny 2016). <<http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2016/05/13/is-it-possible-to-regulate-broadcasting-for-distinctiveness/>> [Consulta: 22 novembre 2016].
- WESTCOTT, T.; TEOH, K. L.; MARCHELLO, M. (2016). *Worldwide TV production: plugging into a multiscreen marketplace* [en línia]. Canes: MIPTV/MIPCOM. <http://www.my-mip.com/RM/RM_MIPWORLD/2016/resource-centre/documents/miptv-mipcom-ihs-worldwide-tv-production-white-paper.pdf?v=636110772156296904> [Consulta: 28 desembre 2016].
- WHITTINGDALE, J. (2016). «Speech at IPPR Oxford Media Convention». A: *Institute for Public Policy Research* [en línia]. Oxford, marc. <<http://www.ippr.org/files/events/files/events-speech-whittingdale-160302.pdf?noredirect=1>> [Consulta: 12 desembre 2016].